

Република Србија

Повереник за информације
од јавног значаја и заштиту
података о личности
Служба Повереника
Сектор за жалбе и притужбе
-приступ информацијама

Тел: +381 (0) 11 3408 900

Факс: +381 (0) 11 3343-379

Булевар краља Александра 15

11000 Београд

office@poverenik.rs

www.poverenik.rs

Број: 07-00-00865/2014-03

Датум: 11.06.2014. године

Иницијатива младих за људска права

11000 Београд
Цорџа Вашингтона 26/16

У прилогу Вам достављамо решење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности број: 07-00-00865/2014-03 од 11.06.2014. године донето по жалби коју сте изјавили против решења Безбедносно информативне агенције број 15-1056/1 од 14.02.2014. године.

ПОМОЋНИК
ГЕНЕРАЛНОГ СЕКРЕТАРА
Гордана Шуњеварић

Број: 07-00-00865/2014-03

Датум: 11.06.2014. године

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, у поступку по жалби коју је изјавила Иницијатива младих за људска права из Београда, Џорџ Вашингтона 26/16, против решења Безбедносно информативне агенције број 15-1056/1 од 14.02.2014. године, на основу члана 35. став 1. тачка 5., члана 33. став 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), а у вези са чланом 59. Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“ број 97/08, 104/09- др.закон, 68/12-одлука УС и 107/12), као и члана 23. и члана 24. став 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и члана 233. став 1. Закона о општем управном поступку („Сл. лист СРЈ“, број 33/97 и 31/01 и „Сл. гласник РС“, број 30/2010), доноси

РЕШЕЊЕ

I Поништава се решење Безбедносно информативне агенције број 15-1056/1 од 14.02.2014. године.

II Налаже се Безбедносно информативној агенцији у Београду, да без одлагања, а најкасније у року од пет дана од дана пријема овог решења Иницијативи младих за људска права из Београда, Џорџ Вашингтона 26/16, достави тражене информације о мерама којима се одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења које је Агенција применила у 2013. години и то:

-копије докумената из којих се може сазнати број физичких лица и број правних лица према којима су предузете наведене мере,

-копије докумената из којих се може сазнати број предлога које је директор Безбедносно информативне агенције поднео председнику Врховног касационог суда за примену наведених мера према физичким лицима и посебно према правним лицима,

с тим што ће у копијама наведених докумената заштитити и учинити недоступним податке о личности (име и презиме, адреса становања, лични матични број грађана и други), уколико су садржани у наведеним документима.

III О извршењу решења из става II Безбедносно информативна агенција у Београду ће обавестити Повереника у року од 7 дана од пријема овог решења.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Иницијатива младих за људска права из Београда, изјавила је дана 05.03.2014. године, жалбу Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, против решења Безбедносно информативне агенције број 15-1056/1 од 14.02.2014. године. У жалби је навела да првостепени орган није поступио по њеном захтеву у целости, односно да је исти, ожалбеним решењем одбио у делу који се односи на информације означене тачкама 1. до 4. захтева, па је предложила да Повереник жалбу

уважи и омогући јој приступ траженим информацијама. Уз жалбу су достављене копије поднетог захтева, ожалбеног решења и акта органа власти број 15-1056/2 од 14.02.2014. године.

Поверник је 17.03.2014. године жалбу доставио на изјашњење Безбедносно информативној агенцији, као првостепеном органу у овој управној ствари.

У одговору на жалбу од 19.03.2014. године, првостепени орган је поновио наводе из образложења ожалбеног решења, посебно истичући да се жалиоцу не може омогућити остваривање права на приступ траженим информацијама јер се ради о информацијама које су Одлуком И бр. 14-1 од 01.08.2013. године и Уредбом о ближим критеријумима за одређивање степена тајности „државна тајна“ и „строго поверљиво“ одређене за тајне и носе ознаку степена тајности „строго поверљиво“, чији рок тајности није истекао и које су доступне само одређеном кругу лица, па би услед њиховог чињења доступним, могле наступити штетне последице по безбедносне интересе Републике Србије и њених грађана, а што је у складу са чланом 9. тачка 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Доказ у погледу ових навода није достављен.

По разматрању жалбе и осталих списка овог предмета, донета је одлука као у диспозитиву решења из следећих разлога:

Из списка предмета се утврђује да је жалилац дана 31.01.2014. године Безбедносно информативној агенцији у Београду поднео захтев за слободан приступ информацијама од јавног значаја, којим је, између остalog, тражио приступ информацијама и документима о мерама којима се одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења које је Агенција применила у 2013. години и то о броју физичких и броју правних лица према којима су предузете ове мере, као и о броју предлога које је директор Безбедносно информативне агенције поднео председнику Врховног касационог суда за примену ових мера према физичким лицима и посебно према правним лицима (тачке 1. до 4. захтева).

Првостепени орган је ожалбеним решењем број 15-1056/1 од 14.02.2014. године одбио захтев жалиоца у делу који се односи на информације из тачке 1. до 4. Захтева на основу члана 9. тачка 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, позивајући се на Одлuku И бр. 14-1 од 01.08.2013. године овлашћеног лица у органу, која је, како се наводи, заснована на Закону о тајности података. Истакао је да би услед чињења доступним јавности тражених података могле наступити штетне последице по безбедносне интересе Републике Србије и њених грађана, односно да би достављање истих, збирно, за целу календарску годину створило могућност да се са подацима упозна неограничен број лица, међу којима и она, која представљају претњу безбедности РС, јер имају аналитичка знања да из датог фонда података извуку одређене закључке, који би поуздано указали на примарне правце ангажовања Агенције на заштити безбедности РС као националне безбедносне службе, а посебно на њене расположиве капацитете за примену ових посебно сложених поступака и мера.

Чланом 5. став 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10) прописано је да свако име право да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се омогућити увид у документ који садржи информацију од јавног значаја, право на копију тог документа, као и право да му се, на захтев, копија документа упути поштом, факсом, електронском поштом или на други начин.

Информација од јавног значаја, у смислу члана 2. овог закона, јесте информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има

оправдан интерес да зна. Оправдан интерес јавности да зна се према члану 4. Закона, претпоставља да постоји увек када се ради о информацијама од јавног значаја, с тим што је дозвољено да орган власти доказује супротно.

Чланом 8. став 1. Закона прописано је да се права из овог закона могу изузетно подврћи ограничењима прописаним овим законом ако је то неопходно у демократском друштву ради заштите од озбиљне повреде претежнијег интереса заснованог на уставу и закону, а ставом 2. истог члана прописано је да се ниједна одредба закона не сме тумачити на начин који би довео до укидања неког права које овај закон признаје или до његовог ограничења у већој мери од оне која је прописана у ставу 1. овог члана.

Одредбом члана 9. тачка 5. истог Закона прописано је да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја ако би тиме учинио доступним информацију или документ за који је прописана или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као државна, службена, пословна или друга тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, а због чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији.

Из цитираних одредаба чл. 8. и 9. тачка 5. Закона, произилази да се право на слободан приступ информацијама од јавног значаја може ускратити с позивом на поверљивост односно тајност тражене информације, али под условом да су за то испуњени и формални и материјални услови прописани цитираним законским одредбама. Формални услов је тај да се ради о информацији или документу за које је прописом или службеним актом заснованим на закону, одређено да се чува као тајна и да је доступан само одређеном кругу лица, а материјални, суштински услов јесте тај да се ради о таквој информацији или документу због чијег би одавања дошло до озбиљне повреде претежнијег интереса, односно због чега би могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом и да је ограничење права јавности да зна неопходно у демократском друштву.

Имајући у виду садржину захтева жалиоца, наводе жалбе и одговора на жалбу као и напред цитиране законске одредбе, закључује се да је кључно питање за доношење правилне одлуке по жалби у предметном случају то да ли би саопштавањем тј. доступношћу тражених статистичких податка могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом и да ли те последице имају превагу над интересом јавности да се ти подаци учине доступним. Конкретније, у предметном случају се поставља питање да ли је ограничење права на слободан приступ податку о броју лица према којима је првостепени орган у 2013. години применио мере којима се одступа од начела неповредивости тајности писама и других средстава општења и податку о броју предлога поднетих председнику суда за примену тих мера, стварно неопходно да би се заштитио интерес безбедности Републике Србије, односно постоји ли директна узрочно последична веза између објављивања ових података и могућих штетних последица на које указује првостепени орган.

Разматрајући напред изнето као и разлоге које је истакао првостепени орган у ожалбеном решењу и на коме је терет доказивања према одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, закључује се да првостепени орган у спроведеном поступку није пружио ваљане доказе да је ограничење права јавности да зна у конкретном случају стварно неопходно ради заштите интереса безбедности, односно да би достављање тражених информација збирно, за целу календарску годину представљало реалну, а не само хипотетичку претњу безбедносим интересима Републике Србије. Не могу се, без одговарајућих доказа, прихватити аргументи првостепеног органа о нужности

ускраћивање права на приступ информацијама, који се заснивају на претпоставци органа да неко, ко има аналитичка знања може из датог фонда података извући одређене закључке и на тај начин доћи до сазнања о примарним правцима ангажовања Агенције као националне безбедносне службе на заштити безбедности Републике Србије, а посебно о њеним расположивим капацитетима за примену тих посебно сложених поступака и мера. Првостепени орган се такође у образложењу ожалбеног решења само позвао на Одлуку И бр. 14-1 од 01.08.2013. године о одређивању тајности тражених информација, без достављања доказа о томе.

На основу изнетог, закључује се да ожалбено решење не садржи убедљиве аргументе о томе на који начин би приступ траженим подацима могао довести до тешких правних или других последица по безбедносне интересе Републике Србије и њених грађана, у складу са чланом 9. тач. 5. цитираног закона, те да би ограничење права жалиоца било неопходно у демократском друштву.

При доношењу одлуке по жалби, нарочито се имало у виду то да је првостепени орган, пре захтева жалиоца, сам износио у јавност податке о пресретању комуникације, односно сам је саопштио податке о броју линија на којима је пресретао комуникације грађана и остварио увид у телефонски и интернет саобраћај у 2013. поредивши са истим подацима за 2012. годину¹, затим чињеницу да се подаци односе на протекли, а не садашњи период. Такође, узета је у обзир и чињеница да се тражени подаци односно информације односе на мере органа власти којима се ограничавају уставна права грађана (чл. 41. Устава). При доношењу одлуке да се тражени подаци учине доступним јавности, Повереник је имао у виду и околности да се већ дужи период у Србији води расправа поводом пресретања комуникације грађана и законитости мера, о потреби унапређења правног оквира и ефикасности спровођења ових мера у интересу заштите националне безбедности али уз поштовање људских права, те да би објављивање тражених информација могло само да допринесе ефектнијој расправи о овим питањима.

Поред тога, Повереник је имао у виду чињеницу да је Европски суд за људска права по представци број 48135/06 – Иницијатива младих за људска права против Србије, пресудом од 25.06.2013. године, утврдио да је дошло до повреде члана 10. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, да тужена држава мора да обезбеди да Безбедносно информативна агенција Србије достави подносиоцу представке тражене информације, након чега је Агенција доставила информације. Предмет се односио на случај из 2005. године по захтеву истог тражиоца информација, у коме је Безбедносно информативна агенција такође ускратила информације о томе колико је људи у 2005. години било предмет електронског надзора од стране те Агенције, па информације није учинила доступним ни на основу решења које је Повереник донео по жалби тражиоца.

На основу свега изложеног, Повереник је применом члана 23. и 24. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и члана 233. став 1. Закона о општем управном поступку, донео одлуку као у диспозитиву овог решења, нашавши да је жалба основана, да жалилац има право да му се тражене информације учине доступним, на начин како је то наложено ставом II диспозитива овог решења, уз примену члана 12. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја у погледу података о личности који се односе на физичка лица, будући да је овом одредбом предвиђена могућност издвајања тражене информације од осталих информација у документу у које

¹ Изјава шефа кабинета директора Безбедносно информативне агенције за „Вечерње новости“, извор Агенција Бета, вест од 21.03.2013. г. и, Дневне новине „Политика“ од 15.11.2013. новински текст: Колико је грађана „на мерама“ БИА.

орган власти није дужан да тражиоцу омогући увид, као што су име и презиме, адреса становља, лични матични број грађана и сл. јер би доступност ових података представљало прекомерну обраду података о личности, супротно члану 8. Закона о заштити података о личности, а на штету права на приватност, а осим тога, они и нису предмет захтева тражиоца.

Безбедносно информативна агенција је у обавези да о извршењу решења обавести Повереника у складу са чланом 24. став 3. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Против решења Повереника није допуштена жалба, већ се, у складу са Законом о управним споровима, може покренути управни спор тужбом Управном суду, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Решење доставити:

1. Иницијативи младих за људска права из Београда,
2. Безбедносно информативној агенцији,
3. Писарници